

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

«EDINOST» z. št. 39. izhaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vsako leto priloga 7 gl., za polu leta 3 gl. 50 kr., za četrt leta 1 gl. 75 kr. — Sama priloga stane 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tiskarni v Trstu po 5 kr., v štirih in v Ajevščini po 6 kr. — Naročnina, reklamacije in inšertate prejema Opravištvo, via Torrente, «Neva tiskarna».

Val dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Torrente» «Nuova Tipografia»: vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inšertati (razne vrste naznanih in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Velikonemško mišljenje.

Mej našimi rojaki jih je morebiti mnogo, ki ne verujejo, da se «pravi Velikonemci» v vsem mišljenju popolnoma ujemajo z «Iredentó». «Edinost» je pa to zmirom poudarjala, ter stavila v vzgled v Trstu izhajajoči list «Triester Zeitung». V vzgled je stavila «Edinost» še mnogokrat oni list radi tega, in dokazala, da se omenjeni list «Velikonemškega mišljenja» z idejami tržaških listov skoraj popolnoma ujema. Kaj si ne mislijo ti Velikonemci iz naše Avstrije narediti! Koliko in koliko načrtov roji jim po bučah in posebno dokler jim skoraj vsemogočni železni, trilasasti kancelar kraljuje!

Nedavno sta bila v nekej krčmi v nekem Nižeavstrijskem mestecu dva vojaka rodóm Italijana, ter se pogovarjala v svojem jeziku. A brž se jima pridruži neki človek, Nemeč, ter začne z njima italijanski govoriti. Najprvo jima je seveda! svoje velikonemško mišljenje razodel. Rekel je, da on ni Avstrijec, ampak Nemeč, pravi Nemeč. Avstrija je slovenska država, rekel je mej drugim: Pustimo jo Čehom! On da se prišteva ljudem one (nebeške) države, kder so sami edini Nemci skupaj. No, ako se Bismarku v resnici posreči nekaj milijonov Poljakov ponemčiti, ali bolje rečeno zatreti, potem se lahko poreče: Popolnoma nemška država! Mi dvomimo pa, da se to Bismarku popolnoma posreči. Velikega dela krepkega naroda ni lahko zatreti, zato je treba uže nekaj časa, Bismark pa ne bo vedno živ! A razen Poljakov se nahaja v pruskej državi nekaj Srbov (Lužiških Srbov), Čehov in Litovcev, ki so tudi z Slovani v sorodu. Poleg tega spadati k Nemčiji še po večem francoski deželi Alzacija-Lorena. Tedaj se ne more reči: «Pruska je popolnoma nemška!»

*) Ta je sedaj nekolkó drugače krenola.

A pustimo za sedaj to. Ne mislimo sedaj plemenitega Bismarkovega dela, zatiranja Poljakov! Vrnimo se zopet k imenovanemu Velikonemcu. V svojem političnem mišljenju proti vajakoma se je tako-le izrazil: »Kar je Nemeč v Avstriji, morajo se pristevati Pruskej deželi. Italija pa mora dobiti italijanski del Tirolskega, Goriško in Istro. (Trst je menda mož pozabil omeniti! op. pis.) Navdušen v svojih besedah klical je mož: »Evviva l'Italia!« Ostale dele Avstrije, rekel je nadalje, pustimo Slovanom, Čehom!

Italijana (vojaka) sta ga prašala, kde se je naučil tako dobro italijanski govoriti, a on je rekel, da se je pri mornarici (t. j. pri naši avstrijskej vojnej mornarici) naučil italijanski govoriti. Bil je silno navdušen, da je mogel svoje mišljenje dvema Italijanoma razodeti. Poskušal je nadalje peti neko iredentarsko pesem, katero se je pri vojnej naši mornarici navadil. Omenjena pesem se začneja: »Abasso, polenta e seppe, evviva risi e bisi« itd. Omenjeno pesem je potem razkladal, kar bi se dalo v slovenskem tako-le prevesti: »Strani s polento in sipami (ribami), živel rajž in grah«. Strani s polento in ribami, pomenja to, kolikor: strani z črno-rumenó zastavo (t. j. cesarsko), polenta ima namreč rumeno barvo, sipe ribe pa črno. Evviva risi e bisi (slov. živel rajž in grah) pomenja pa kolikor: živila italijanska zastava (Italija!) Rajž je namreč bele barve, grah pa zelene, t. j. italijanske narodne barve! In to pesem se je naučil omenjeni človek pri naši avstrijskej mornarici!!! Iz tega je toraj očevidno, da omenjeno pesem mornarji italijanske narodnosti pri naši vojnej mornarici pojo, z njo slave italijanske narodne barve, italijansko zastavo, zametujejo pa barve naše avstrijske cesarske hiše in njeno zastavo. To je skoraj nezaslišano, a vendar resnično.

Že pred časom sem pisal v Edinosti dopis, govoreč o naši vojnej mornarici. Potem družega: O naši vojnej mornarici i našem stanju. Tudi v »Slovenski Narod« sem pisal minolo leto dopis govoreč o naši vojnej mornarici. Pisal sem v omenjenih dopisih, da je italijanski jezik pri naši vojnej mornarici »Gospod« ter da se njemu mora nklanjati sužni slovanski in tudi državni nemški jezik. Pisal sem tudi, da se pri mornarici porenegati mnogo slovenskih mladeničev iz tržaške okolice in mnogo dalmatinskih mladeničev. Mej drugim sem tudi omenil, da se mi zdijo mladeniči (t. j. naši slovenski mladeniči), kateri k mornarici gredo, kot nekdanji »janičarji« ob času turških vojn na Slovenskem. Omenil sem, da se tam naši mladeniči navadijo grde italijanske kletvine, ter da se i navadijo »pravega italijanskega mišljenja«. Dokazal sem tudi (z odstotki), da je ogromna večina vojakov pri mornarici Slovanov, a da se ti popolnoma v kot potiskajo, Mladeniči slovanskih starišev pozabijo na svoj materin jezik, kopo dosluženih letih domov pridejo. Z seboj pa prineso bogato italijansko kulturo, ponašajo se pa z njo največ s tem, da ostudne in neokretne narodne italijanske pesmi po domačej zemlji tulijo. Kaj je temu krivo? O tem sem tudi uže v zgoraj omenjenih dopisih razkladal. Krivo je to, ker se od strani c. kr. pomorske vojne oblasti daje prevelika čast italijanskemu jeziku. Ako stopi človek na avstrijsko vojno ladijo, misli gotovo, da je to italijanska vojna ladija. Na njej slišal ne bode družega, nego italijansko. Skoro vsi navadni ukazi (posebno podoficirjev), ukazujejo se v italijanskem jeziku. A zraven tega sliši se na naših vojnih ladjah neprenehoma silovito italijansko kletvino. In tudi temu se ne more konec storiti!!! Ni čuda toraj, da se naši mladeniči pri mornarici popolnoma pokvarijo, in ni

čuda tudi, da se pri naši c. kr. vojnej mornarici tako veizdajske pesmi pojo, kakor je ona zgoraj omenjena, katero se je i trdi Nemeč naučil. Naj bi se pri mornarici uvel hrvatski jezik kot občevalni jezik mej vojaki, potem se precej pokaže izprememba.

A do tega menda ne pride, kajti celo glasilo naše vojne mornarice se le v nemškem in italijanskem jeziku tiska. Slovanski jezik se tu spušča, in slovanski mladeniči se sramujejo svojega jezika, ker vedo, da je pri mornarici zaničevan! O naši vojnej mornarici je govoril temeljito zlasti g. dr. Vitezič v državnem zboru. Dokazal je tudi, da uže italijanski časniki v Rimu pišejo, da so vsi vojaki pri slavnej naši mornarici »čisti Italijani«. Ko se je trdi Nemeč pri mornarici italijanskega mišljenja navzel, kako se ne bi pa Slovan, kateremu je uže usojeno renegatstvo.

Svojemu spisu sem dal naslov »Velikonemško mišljenje«, in res se vidi, da se mu pristuje. A o naši vojnej mornarici je bilo vredno omeniti, posebno radi tega, ker se vidi, kako se Nemeč velikonemškega mišljenja popolnoma ujema z načeli Iredentente ter da se je tega duha tudi pri slavnej naši mornarici navzel.

Vidi se iz tega tudi, da se Velikonemci ujemajo z mišljenjem Iredententov. Opravijo pa kaj ti ljudje v naši državi? ne vemo. Zato pa jim pustimo še nadalje, dokler se jim osoda ne predrugači, velikonemško mišljenje.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Poslanska zbornica je v seji 11. t. m. sprejela Riegerjev predlog, naj se vse nagodbene predloge izroče odseku 45 poslancev, ki se imajo voliti iz vse zbornice, dalje je sprejela zakonsko osnovo, glede izpodbljanja od vojaških gosposk izrečenih administrativnih povročbenih spoznanj,

PODLISTEK.

Málavikâ in Agnimitra.

Indijska drama Kálidásova.

Na slovenski jezik preložil
dr. Karol Glaser.

(Dalje).

Bakulávalikâ (zadržuje Malavikâ)

Ne, ne prijateljica, ti se še jeziš. In zarad tega ne smeš kralja pogledati.

Kralj.

Predraga, z lotusovimi očmi, Zakaj jeziš se radi djanja, ki na sliki le nahaja se? Ne veš, Da tebi sami služim, dragica?

Bakulávalikâ.

Zmaguj gospod zmaguj!

Malavikâ (za se).

Zakaj sem se jezila na gospodovo sliko. (Sramežljivo roke slene).

Kralj (je v zadregi zarad ljubezni).

Vidušaka.

Zakaj pa tukaj stojiš in se ne brigaš za noč.

Kralj.

Tvoje prijateljici ne morem zaupati.

Vidušaka.

Na kaj se upira tvoje nezaupanje?

Kralj.

Če kdaj pokaže se mi pred očmi

Takoj pa zopet že kot blisk zbeži;

Če nožno stvarco stisnem na srce,

Izvije urno mi se izpod rok.

Kako le moglo moje bi srce,

Ki se prevarilo je tolikokrat

Zaupanja imeti zdaj do nje?

Oh, srce moje, to ti je gorje!

Bakulávalikâ

Dostikrat se je gospod uže bil prevaril; glej tedaj, da ga navdaš s zaupanjem.

Malavikâ.

Jaz re ica pa si še v sanjah nisem domislila, da bi se mi dva mogla kdaj združiti.

Bakulávalikâ.

Odgovori jej, gospod!

Kralj.

Zakaj bi odgovarjal, deklica?

Pri ognju kámu, ki gori na čast

Predam se sam preljubi deklici,

Ne kot gospod, ampak kot sužen njen.

Bakulávalikâ.

Gospod zahvaljujem se ti za to milost.

Vidušaka (bodi skrbno okoli).

Glej Bakulávalikâ, srna hoče mladike

asokove, a drevesa oclodati, odpodiva jo.

Bakulávalikâ.

Dobro (se napoti).

Kralj.

Zdaj me moraš skrbno varovati.

Vidušaka.

Tega pač Gantamu nikakor ni treba praviti.

Bakulávalikâ

Častni, jaz se hočem tukaj le skriti, ti pa pazi pri durih.

Vidušaka.

Dobro.

Bakulávalikâ (odide).

Vidušaka.

Na te kristalne stebre se hočem nsloniti. (Stori tako). Kako prijetno se da pošlatati kamen tako izredne lepote. (Zadrmlje).

Malavikâ (stoji v zadregah).

Kralj.

Zakaj se obotavljaš, dragica,

Se z menoj družiti, ki zlo gorke

Te ljubim dolgo že? Okleni se

Okol vratu mi in osreči me!

Le misli si, da jaz sem mangoti

Pa atimukta, ovijalnica

Malavikâ

Kraljice se preveč bojim; ináče bi rada to storila, česar si sama prav gorke želim.

Kralj.

Ne boj se, draga, ne boj se.

Malavikâ (očitovaje).

Ti mi praviš, da se mi ni treba bati, sam pa si se bal, ko si kraljico zagledal!

Kralj.

Prirojena je bila to uljudnost

To vselej bil je knežji običaj;

Málavikâ, le tebe samo ljubim,

Ljubav mi tvoja je življenja vir

Edini! Vzami, draga me in vsliši

Ljubezni sladki glas, o milica. (Jo objame).

(Malavikâ se ustavlja).

Kako vablivo vender je dekle

Če sramežljivo ti umika se!

Skrbno odriva svojo si roko,

Ki rada bi razvezala jej pas;

Z rokama brani si kipeče prsi,

Ko deklico objemljem prav strastno.

Obrazek mili pa na stran obrača,

Ker skušam jo poljubiti gorke,

Kot da bi vslišala mi tajne želje,

Tako osreči me odrekaje.

(Iravati in Nipunika nastopite).

Iravati.

Ali je to res, kar ti je Candrika pravila, da je častnega Gantama samega videla na terasi vodne hiše?

Nipunika.

Bi ti li jaz bila to ináče sporočila?

Iravati.

Hodive tedaj tja; najpoprej pa hočem poprašati dragega pri atelja svojega so-pruga, kako se mu godi, ko je rešen smrtnega strahu?

(Dalje prih.)

odbila pa Koppove dostavke k temu zakonu, zoper katere se je izrekel vladni zastopnik dvorni svetovalec Steinbach. Zbornica je potem začela razpravljati zakonsko osnovo o odpisovanju zemljiškega davka pri elementarnih škodah; pri tej priliki je vladni zastopnik dvorni svetovalec Mayer ugodno govoril za zakon ter naglašal, da vlada po mogočnosti skrbi za poljedelstvo. Ta zakon kmetijstvu gotovo prav pride in pravica zahteva, da se davki odpišejo, ako kmetu toča, slana, ogenj ali povodenj pri telke vzame.

V seji 13. t. m. je bil izvoljen odsek iz 45 udov za presojo nagodbenih predlog; potem se je v tretjem čitanju sprejela predloga o pobijanju razsodbe o povračilih od vojaških gosposk in začela podrobna razprava glede odpisavanja zemljiškega davka pri elementarnih škodah. Poslanec Kundermann je interpeliral, ali minister notranjih zadev ne bi dopustil, da bi se trupla za kolero umrlih osob sežigala, in kaj se je ukrenolo zoper kolero sploh. — Odsek za pretres nagodbenih predlog se je takoj ustanovil, za načelnika je bil izvoljen knez Czartoryski, za prvega namestnika dr. Herbst, in za drugega dr. Rieger. — Včeraj je bila zopet seja.

Odseki poslanske zbornice marljivo delajo. V četrtek je obrtni odsek nadaljeval podrobno razpravo o zakonu delavske bolniške blaginice, proračunski odsek pa se je pečal s zakonsko osnovo, glede službenih doklad suplentov na državnih srednjih šolah. Tudi za dvanajst udov pomnoženi carinski odsek je pričel splošno razpravo o splošnem carinskem tarifu.

Pravosodnje ministerstvo je hotelo kaznovance rabiti za vodna dela, posebno pri hudournikih na Kranjskem in Koroškem, a oba deželna odbora temu temeljito ugovarjata, ministerstva namen tedaj najbrže splava po vodi.

Na Dunaji pri poštni hranilnici se je 17 uradnikov delu uprlo, ker se je od njih zahtevalo, naj delajo dve uri več, da za stanke spravijo v red. Vsled tega so bili vsi iz službe izpuščen.

Ogerska poslanska zbornica je 11. t. m. podrobno razpravljala zakon o črni vojski. Na predlog, naj se predloži vojaški kazenski zakon po gotovih načelih, izjavil je Tisza, da je dotična osnova v vojnem ministerstvu dovršena; vendar dogovori še trajajo, ker ogerska vlada želi nekaterih promen. Vlada se z načeli ne more rok zavezati in tudi ne dopustiti, da se jej obrok postavi. Ta predlog se je potem zavrgel. Poslanec Thaly je predlagal ogerski prapor za črno vojsko, minister pa je odgovoril, da črna vojska ne bo imela prapora. Potem se je zakon vsprejel z dostavkom, da je črna vojska obstojni del armade.

Vnanje dežele.

Na Ruskem je menenje, da se Nemčija pripravlja na vojno zoper Rusijo, ker vojsko na ruskih mejah silno množi, in to se godi tudi na kitajski meji, kder so kitajski vojski poveljniki sami Nemci.

Volite v srbsko skupščino vladi niso dale zaupne. Pri vsem silovitem pritiskanju od vladnih krogov ima vlada le dva glasa večine, ako se ne vstavejo oni poslanci, katere voli kralj; posebno pomembljivo je to, da so v Belemgradu, Nišu, Kragujevacu in Šabcu vladini pristaši propali; iz vsega se vidi, da srbsko ljudstvo obsoja bratomorno vojno z Bolgari.

Izganjanje Poljakov iz vshodnje Prusije se nadaljuje. Iz Levova se poroča, da je v mesecu aprilu tja prišlo 35 obitelj z 122 osebami.

Papež skliče prvi javni konsistorij 7. in tajni konsistorij na 10. junija. V teh bo imenovanih šest kardinalov, in sicer: načelnik svetih palač, Theodoli, in vrhovni škofje mest Kvebek, Baltimore, Rheims, Rennes in Sens. Skoraj gotovo je, da papež pri tej priliki omeni vrnitve cerkvene miru na Nemškem.

Iz Rima se poroča, da je propaganda fide dobila neugodne vesti o katoliških misijonih v srednji Afriki. Lasorne, pomočnik apostolskega vikarja v deželi Gala, moral je na ukaz kralja Menelika to deželo zapustiti in pobegniti v Obok pod francosko varstvo. Kralja Menelika je neki abisinski kralj pregovoril, da je misijonarje

izgnal. V deželi Gala je okoli 10.000 katoličanov.

O grškem prašanji imamo te le vesti; V angleške zgorne zbornici je 11. t. m. predložil Roseberry dopise o grškem prašanji in izjavil, da se je Delyannis tako vedel, da mu vlade niso zaupale, da ne bi Grška napadla turške vojske, posebno ker je izjavil, da on in vlada nikoli ne podpisuje ukaza, naj Grška razoroži. Sicer pa je nevarnost, da se uname vojna, ker si obe vojski v oko gledati. Nobeden, kdor je prijatelj Grkom, ne more želiti vojne, sicer pa je Grška slabo pripravljena. Še le pred petimi leti je Turška Grške odstopila Tesalijo, ni toraj pričakovati, da ne bi se branila odstopiti še drugih krajev. Turško poljedelstvo veliko trpi, ker ima Turčija 300.000 vojakov, večidel rezervistov, pod orožjem. Velevlasti so jedine, če tudi je Francoska, brez dvoma v interesu miru, samostojno postopala. Avstrijsko-ogerska, Italija, Nemčija in Rusija se ujemajo z Angleško. To je velike važnosti, ker gotovo bodo težje velevlasti z enakim prizadevanjem Francoske uspešne. — Šest angleških oklopnih se je 11. t. m. zakotvilo v luki Kea, nasproti Laurionu, ena angleška oklopnica pa je prišla pred Patras. Papamikalopolos je bil poklican h kralju, ki mu je naročil, naj sestavi novo ministerstvo. To Papamikalopolos toliko lažje stori, ker se je izrekel zoper odstop sedanjega ministerstva, pa svetoval, naj ministerstvo zaukaže razorožitev in še le potem odstopi, ko bo imelo gotovost, da je on prevzel sestavo novega ministerstva. — Poročilo od 12. t. m. Papamikalopolos ni hotel sestaviti novega ministerstva, vsled tega je bil h kralju poklican Valvis, ki je sestavil novo ministerstvo brez politične barve, ki zaukaže razorožitev. — Turška vlada je poslancem izjavila, da Grške ne odstopi nobenega ozemlja, pa naj bi se to zahtevalo od koder koli.

Poročilo od 13. t. m.: Razorožitev grške vojske se ukaže še le potem, ko se snide državni zbor, ki je sklican na 22. dan t. m.

Švicarski zvezni svet se tudi peča s zakonom o črni vojski. Za podlago tega zakona je vzel dotični avstrijski zakon.

Cesarstvo Maroko, najstara še obstoječa arabska država v Afriki, bliža se razpadu ter se razdrobi v majhne države, ki brez dvombe sčasoma postanejo plen evropskih držav. Marokanski sultan je zoper namestnika dežele Sus, ki je odpadel od države, poslal veliko vojsko pod vodstvom prestolnika, a bila je popolnem pobita. Nato se je vzdignol sam sultan zoper upornike, a mej tem se je uprlo južno Marokansko do gore Atlantida in tudi deželni namestnik tafilatski se je proglasil za samostojnega vladarja.

DOPISI.

V Trstu 11. majnika. (Boj za obstanek). Ste slišali morda, dragi čitatelji, govoriti o takozvanem boju za obstanek, (Kampf um's Dasein, lotta per l'esistenza, — da navedemo vsa tri imena, koja nesi ta moderni spak)? To pač, gotovi smo, da ste o njem slišali govoriti in o njem tudi kaj čitali. Oprostite nam pa vendar, ako vam se drznemo očitati, da se niste še nikoli z njim dalje pomudili, ampak pustili ste to reč, rekoč: prazne filozofske domišljije! Vaše občno menenje o tem novodobnem boju je ostajalo bolj pri golej besedi. Boj za obstanek — pomisljeval si, ko si o njem kaj bral — to je oni čut človekov, ki ga vodi, da na vsem ne obupa, da se vsacemu ne pušče teptati in posibi hoditi, krasti in tepsti se pustiti itd. Človek ima pravico do obstoja, on se mora tudi bojevati, oljštati si zemeljsko potovanje, upirati se sovražniku in sploh vsakteremu, ki mu hoče po krivici zlo storiti. Saj je on kralj stvarjenja, najpeše in najpopolnejše zemeljsko bitje!

Je-li pa takšen ta novodobni boj, boj za dosego sebi pristujočih, od Boga in naravnih zakonov potrjenih pravic? Je-li res, da se človek bojuje le za to, da po poti pravice pridobi to, kar mu gre? Tedaj bi gotovo tak boj bil opravičen in dober; človeku potreben.

Ali pod krinko tega boja se skriva druga kača, ki v svojej zvitosti človeštvu navidezno srečo pomuja, ki opravičuje dejanja, ki so čestokrat zlobna in nevredna človeka, da se le doseže iz preegoištnega in preošabnega srca izvirajoči namen. Kaj drugega je neki ta boj, nego zatiranje, sovraštvo, škodoželja, želja po samooblastvu srd, platanje in ugonobljevanje raznih narodov in posameznih oseb? Ni-li uprav

ta boj na novo oživotvorjeni, star, Jezuitom predbacivani rek: cilj opravičuje dejanja? Ni morda ta puhli in zajedno zlobni izredek materjaističnih filozofov, ki proučujejo marsikako zlobnost, ki se danes po svetu godé?

Ubijš svojega bližnjega, ker je zavzel staljšee v društvu, koje bi ti raj zavzemal sam — to ni greh niti zločin: opraviči te nauk o boju za obstanek, ki trdi, da človek mora prej za-se skrbeti in drugim storiti makari tolikajšnje škodo. Ti si gospodar majhne kajžice, v kateroj prebiva borna družina brez jela in pila; ne more ti plačati jeden samokrat najemnine in izpodiš jo izpod strehe pol milo nebo, v mrzlo zimo. Ne boj se, to ni nikak zločin: opravičen si po nauku novodobnoga boja, ker gledaš na lastni dobiček. Ako pa za-se skrbiš, lahka zatisneš obe očesi, da ne vidiš siromaštva svojega bližnjega.

Ali kaj naj brojimo drugih izgledov, ki bi ta protiverski in nesrečni nauk poposnovali! Vsako jih ima vsak dan v izobilji pred seboj. S takozvanim bojem za obstanek da se opraviči i največji zločin, celo umor; on ne pripozna milosrčnosti niti ljubezni; lastni ego mora po tem strupenem nauku biti človeku glavna stvar, kakor Židu zlato tele. Iz njega se razvija najhujši in najstrupenejši egoizem, ki kakor strupena rosa zamori vsako sočutje, vsako milosrčje, vsako mejusobno ljubezen in rodi na njih mesto golo sovraštvo in pobijanje.

V srca teh novodobnih bojevnikov vsadi se grozen čut srda in jeze, kojeja razlijo nad vsakterim, ki se jim zdi, da jim je na poti. Strani z načelom narodnosti in ako narodnost mora ostati, ostane naj le — njihoval vse druge morajo se jej uklanjati in se polagoma jej popolnoma ukloniti.

To vam je trdovratnosti in prenapelega fanatizma v izobilji; izostati ne more sovraštvo in črtenje vsega, kar k njih narodnosti ne spada.

Poglejmo nekoliko okolo sebe in koj sprevidimo, da je tako. Vera peša in oni ljudje, ki nam hočejo vladati in nam bi hoteli iz srca izrupati oni sladki čut, kojemu se prvi domoljubje in kateri nas na poti še vzdržuje in hrabri, selé mej ljudstvo brezverske, materjalistične ideje in z njimi tudi teh nastopke, namreč: nenrav in sovraštvo. Mej take brezverske ideje smemo všteti tudi ono o takozvanem boju za obstanek, ki zagovarja, kakor smo uže zgoraj omenili, kaj nenravna in strupena načela.

Si prodesse aliis studeas, tibi proderis ipsi; Et nisi ames alios, et te quoque nullus amabit.

To resnicepolno načelo moralo bi voditi narode, kakor tudi posameznike. Ako si bodeš prizadeval drugim streči, ustrežeš in pomagaš tudi samemu sebi, in če ne bodeš ljubil svojega bližnjega, tudi on ne bode do tebe kazal ljubezni.

Da je egoizem, pretirani egoizem, človeštvu škodljiv, da mu mnogo več slabega, nego dobrega dela, da je prava dušna bolezen človeka, ki ga tira v marsikako grdo strast, to mi vsakdo pritrdi. Egoist ne vidi trpečega brata, ni mu mari za narodnost in sploh za noben domoljuben in vzvišen čut, on ne čuti nikakega milosrčja, nobenega naklonjenja do svojega bližnjega; zanj so ljubezen, bratoljubje, domovina, družina . . . le puhle fraze, brez pomena, koje zavže pri vsakej priliki.

In uprav tako brezobzirnost, nepriustranstvo, sovraštvo in kakšenkrat čuden fanatizem (ki pa nema uzroka obstanka), zapelje človeka v takozvani boj za obstanek, s katerim človek, ako se mu uda, zagovarja in navidezno opraviči vsako še tako črno dejanje.

Tej novodobni sekti, ako jo smemo tako imenovati, pristaje mnogo bolj zgoraj omenjeni uže Jezuitom krivično predbacivani rek, kajti oni se ga zaisto poslužujejo ter ga le z besedami drugače zasakujejo.

Čudno se vam gotovo vidi, dragi čitatelji, da smo danes zašli nekako na filozofično polje, čeprav nemamo filozofičnega patenta ali doktorata in da smo si v obravnavanje izbrali ta navidezno tako nedolžni nauk. Nismo hoteli razpravljati kake posebne učene studije, ki bi na dolgo in na široko govorila o tem človeštvu spodjedajočem nauku, ampak izrazili smo le nekoje naše misli, ki so nam zde pravične. Do kakega zaključka smo pa prišli?

Da je boj za obstanek nasproten mišnim in vzvišenim idejam naše vere; da ga zadnja ne more, kot človeštvu škodljivega, priporočati, ampak vedno le pobijati in da se ga moramo tudi mi kot pristaši te vere varovati.

Posledki njegovoi so tetaj sovraštvo in neverstvo; iz njega izhaja tudi, kakor smo rekli, pretiran egoizem, ki je narodom prava poguba. kajti jeden narod čuti se nekako poklicanega pobijati in zatirati drug narod, da samega sebe povekša. Narodnost in domoljublje v takih slučajih ne obstoji v istini, ampak naroden je po tem nauku le tisti, kdor pobija in zatira ude družih narodnosti ali jih išče k svojemu pribrojiti, da zatre vse domoljubne blage čute.

Vidimo torej, da ta nauk seje uprav vihar in poguba, sovraštvo in zatiranje. Nauk pa, ki kaj takega zagovarja, ni pravi, on je človeštvu pogubonos in treba ga je zatirati in iskati, da se s zemlje iztrebi.

Pustimo ga tedaj sosednjim, na piškavej podlagi olikanim narodom, naj se ga oni poslužujejo v zatiranje in ugonobljevanje Slovanstva. Mi se ga moramo odkrižati uže iz razloga, ker je ta krivi nauk osobito proti nam naperjen ter išče naša krđela vedno bolj krđiti ter nas sčasoma spraviti pol nemški in laški koš.

Pozor tedaj!

S Krasu 9. maja. (Kraško petje in še kaj drugega.) Draga mi Edinost, ko sem čital v 31 listu Edinosti o velikonočnej svečanosti v Trstu, kako se je povsod vse lepo obhajalo, mislim sem, da so bili najbolj slov. meščani zadovoljni s petjem delavskega podpornega društva pri sv. Jakobu.

Tudi jaz moram nekoliko omeniti svečanosti na Krasu. Tukaj se obhaja, po nekaterih občinah veliko soboto zvečer, a v našej farnej cerkvi v Tomaju smo imeli veliko svečanost v nedeljo zjutraj ob štirih. Naprej se je slovesno vršilo vstajenje Gospodovo, pri kojej slovesnosti je migljalo luči mnogo število, prijazno, kakor zvezde na nebu. Potem se je začela slovesna sv. maša; pevski zbor pod voilte-ljem g. Benigerja je jako ganljivo pel latinsko sv. mašo: vse od kraja je bilo izvrstno. Pohvala tedaj g. Benigarju za tako izvežbanje pevcev.

Omeniti moram tudi krasnega lišpa v tej cerkvi, katerega pred malo leti ni bilo mnogo. Ko se je č. g. dekan Urban Golmajer semkaj preselil, kmalo je pregledal, koliko stvari je potrebnih v cerkvi.

Kmalo je tedaj napravil križev pot, potem pižnico (leco) iz najlepšega kraškega kamna, nadalje dve spovedni ci, katerima enake se redko kde nahajajo, in potem je pristavil še nove klopi, katerih je bilo tudi potreba. Altarji so vedno okrašeni z novimi cveticami in tako tudi svečniki. Zares se je ta cerkev zelo okrasila.

Javno zahvalo smo tedaj dolžni dati č. g. dekanu za tako skrb za cerkev. Bog mu daj ž veli še mnogo let!

Lansko leto sem se napotil v Koprivko svetej maši, i tam je bilo petje izvežbano, peli so latinsko mašo, moški kvartet. Tantum ergo je bil tako lepo pel, da redko kde enacega slišiš.

Po sv. maši pred cerkviyo sem slišal pohvalo: Tacega petja pa še ni bilo v tej cerkvi. Ko sem tudi slišal, da je še le eno leto, kar je to društvo nastopilo, čudil sem se, da se je v tako kratkem času toliko storilo.

Letos sem zopet bil v Koprivi, šel sem tja v nadi, da bom slišal še lepše petje; a jako sem se prevaril.

Začno peti sv. mašo: Pred stolom tvoje milosti, a tako slabo, da sem si mislil: kam je zginolo ono prejšnje lepo petje. Ne bodem preiskaval, kaj je temu vzrok, saj sam vem, da je mnogo tacih ljudi, katerim ni jeđen ne more ustreči, ker oni od vseh strani rijejo, kakor črv v drevesu, in zato tudi vse ugonobijo.

Na petega t. m. zjutraj se je prikazala na Krasu tu pa tam slana, pa tudi po širokej vipavskej dolini, provzročila je nekoliko škode po mladih trtah in nekaterih drevesih.

Popotnik.

Domače in razne vesti.

Mil. gospod knez in nadškof gorški dr. Alojzij Zorn bil je preteklo sredo v Trstu na obisku mil. gosposke tržaškega. Na poti se je pripetilo, da je dal svojemu dekanu v Trži č. g. Jožefu Podreki odvezo v smrtni uri. Omenjeni dekan je bil namreč namenjen v Trst z istim vlakom, s katerim se je peljal nadškof, ter je bil že kupil vozni list na tržiški (Monfalcone) postaji. Ko se bliža železniški vlak postaji, gre dekan pred postajo, da bi sedel v voz. Tu ga zadene mrtud, da se zgrudi na tla in umrje, ne da bi prišel zopet k zavesti. Nadškof je to še o pravem času videl, ter je z voza dal umirajočemu odvezo. »S.

Gosp. Anton Indoff, vpokojeni svetovalec deželnega sodišča v Trstu, odprl je odvetniško pisarnico v Ajdovščini.

Mestna seja dne 13. t. m. Po preditanju in podpisanoj zapisnika zadnje seje predstavil je župan novega vladnega zastopnika, namestništvenega svetovalca g. Šemerla i novo izvoljenega svetovalca g. Danela. Svetovalci so ju pozdravili s tem, da so vstali. — Potem je Burgstaller poprijel besedo ter govoril o predlogah, nedavno izročeni državnemu zboru, glede nagodbe z Ogersko, v katerih je izrečena tudi odprava tržaške svobodne luke. Te predloge so se izročile posebnej komisiji državnega zbora, katere niso znane poprejšnje prošnje Trsta. Govornik ment tedaj, da je potrebno te prošnje pri tej priliki, da se Trst pravice obvaruje, zopet naglašati. On tedaj predlaga, naj mestno starešinstvo presodi in ukrene, kar treba, da se pošlje vladi in državnemu zboru

spomenica, da se tako škola, ki bo Trstu izvirala iz odprave svobodne luke, vsaj glajša. Nadalje naj se mestno starešinstvo o tej zadevi dogovori s trgovinsko zbornico, da tudi zjaj, kakor poprej, stori skupne korake. — Ta predlog se izreče za nujen in potem, ko več svetovalcev o njem govori, sprejme se predlog svetovalca Consolo, s katerim se mestnemu starešinstvu naroča, naj se dogovori s trgovinsko zbornico o vsebini spomenice, ki se ima poslati vladi in državnemu zboru, mestnemu zboru pa je pridržano, pri razpravi te spomenice varovati svoje stališče v prašnanju svobodne luke in ponoviti uže poprej dana priporočila. — Potem je župan ukazal prečitati poročilo o delavnosti magistrata zoper kolero. — Danelova volitev se je potrdila. Na vrsto je potem prišel predlog mestnega starešinstva najse izvoliti dve nadzorni komisiji, ena za mestno bolnico in druga za mestno zastavnicu in sklenilo se je, da se le za poslednjo izvoli posebna komisija, v katero so bili izvoljeni: R. Luzzatto, L. Mauroner, dr. Pitteri, Rascovich in Stransky, za bolnico pa se je uže obstoječej zdravstveni komisiji ta naloga izročila. Potem se je prečitlo poročilo uprave sveta mestnega užitninskega urada za leto 1885. Zaradi zastankov, ki znašajo 210.000 gl., unela se je dolga razprava. Iz poročila se vidi, da je bilo dohodkov 2.053.87 gl., stroškov pa 283.775. tedaj čistega dobička 1.772.203 gl. — Klavnina je nesla 51.412 in mitnice 20.905 gl. — Nazadnje se je dovolilo, naj se odpre na mestnej ljutskej šoli via Belvedere peti razred za deklice in seja se je sklenola; 8 predmetov dnevnega reda se je prelozilo na prihodnjo sejo.

Tržaško mestno starešinstvo in c. k. vojska. Tržaško vojaško poveljstvo se je obrnolo do magistrata, naj ne bi se pobiral dac od mesa, ki je namenjeno za rezerviste. sklicane k vojaškim vajam. A mestno starešinstvo je v seji 3. t. m. na predlog asesorja Lanzi sklenolo odgovor, da ni pooblaščen sklepati o prašanjih, ki se tičejo dacu. Zakaj pa te zadeve ni izročilo mestnemu svetu, ki je za to pooblaščen? Da, tu gre za avstrijsko vojsko, da bi šlo za italijansko — vsakdo ve, kam pes taco moli.

Delalsko podporno društvo je dobilo od okrajnega glavarstva v Gorici dovoljenje, da sme napraviti izlet na sv. Goro na binkoštno nedeljo; zdaj je treba še posebnega vlaka, pa bo stvar gotova.

Avstrijsko - ogeraki Lloyd potrebuje 24.000 bačev (tonelat) domačega premoga, dvakrat presejanega, katerega gorljivost mora biti nasproti angleškemu dobremu premogu v primeri 84 k 100. Odati se ga ima vsak mesec 1750 bačev od 1. julija 1886. počenši do konca junija 1887. in sicer na tržaškem kolodvoru in 250 bačev na reškem kolodvoru. Ponudbe se imajo vložiti do 1. junija.

Pogreb rajnega g. Ivana Košute v Križu v četrtke dopoldne, vršil se ni nič manj lepo, kakor oni prerano umrlega Malalana na Opčinah. Iz Trsta so došli skoro vsi kolegi rajnega, učitelji na c. kr. nemškejši šoli s ravnateljem na čelu, došli so tudi vsi učitelji okolice, potem je bila deputacija delalskega društva s predsednikom na čelu in deputacija »Tržaškega Sokolov«. Deputacija delalskega podpornega društva je položila na rakev krasen venec s trakovi in narodnih barvah z napisom: »Delalsko podporno društvo — Svojemu prvemu pevovodju«. — G. učitelji tržaški so isto tako položili na rakev 2 prekrasna venca z črnimi trakovi. Videli smo potem še druge vence od družine itd. Meji pogrebci zapazili smo celo ravnatelja mestnih šol Timensa in še nekatero drugo tržaško gospodo; ali udeležila se je spreveda tudi vsi šolska mladina iz Križa in mnogo drugih prebivalcev, možkih in ženskih.

Pogreb se je izvršil z mašo, pri kateri je bila cerkev prenapolnjena in je moralo mnogo ljudi stati pred cerkvijo. — Pelj so učitelji iz okolice pod vodstvom domačega učitelja gosp. Peliconu, Riharjevo »rno mašo«. Petje je bilo izborno, ganljivo. Isti pevci pomnoženi z nekaterimi pevci del. podpornega društva in drugimi tržaškimi, so pozneje še na grobu zapeli »Blagor mu«, in sicer tako lepo, da ta večja petja uže dolgo nismo slišali. Reči se torej more, da je rajnik naš Ivan imel pogreb primeren spoštovanju, katerega je na svetu užival. — Ali kar je zanimivo; njegova gospa še menda danes ne zna, da ji je dragi soprog umrl, kajti mej tem ko je on v Križu v očetovi hiši umrl, je ona porodila mu tretje dete, ali prvega nastopnika.

Tržaške novice:

Mestni magistrat je ustanovil posebno komisijo, ki bo pregledavala ulice in hiše zaradi čistote in to v namen, da se tudi v Trstu ne vgnjezi kolera. — Strah pred to šibo božjo v Trstu je velik, za to bodo to letoje Tržačani močno iskali notranje kraje.

Pomorsko društvo Lloyd je imela 12. t. m. občni zbor ki se je vršil prav mirno! Voljen je bil baron Marko Marpurgo zopet za predsednika in v odbor je bil na novo

izvoljen poprejšnji vodja Lloylovega arse-

Mesto Tržaško ima, kakor znano, državni užitninski davek v zakupu uže 16 let; poprej ga je imel rajnik Kaister, za njim rajnik Raill. Iz računov je razvidno, da je mesto v tem času na erarskej carini imelo čistega dobička 20 milijonov gold. Kaj pa je zastopstvo mesta naredilo s tem ogromnim dobičkom; morda je mestu preskrbelo dobre vode? Kratko, nikar; vode še dolgo ne bo, ker ravnokar je mestna delegacija dovolila novega denara za študije pri vinu in dobrih jedlačah. Porabilo je t. m. več mestno zastopstvo ta denar večinoma zato, da je delalo avstrijskim vladam zadrege. Treba je biti poročnim, potem gre vse na roko!

Nesreča. Nek velik pes je brivca Ivana Almerigotija v Via nuova trikrat močno ugriznil. Na hrpeljskej železnici je uže zopet ponesrečil jeden delavec iz Belluna v Italiji. 46letni vojnik Jožef Gustin, rojen Sežanec je vozil kamnje po ulici Ponzi-ana, pa je tako narodno vozil, da ga je stanga sunila v prsa in mu zlomila eno rebro.

Češnje imamo v Trstu uže 14 dni, pa prav slabe, denes stanejo češnje v Trstu 80 soldov kilogr.

Policijsko. Jospina Bezek, rojena Ljubljanka, 25letna žena nekega nakarja, ki stanuje v ulici Zovenzoni se je na sprehodu nekaj skregala z možem, vsled česar jo je mož z nekim diletom, katerega je imel pri rokah še precej močno ranil na glavi. — 24letni fakir Anton K. z Čedadu je hotel nekega botogarja oslepavit za 75 gl. blaga, zaradi česar so ga zaprli. — Zaprla je policija 4 mlade pohajče, kateri pošlje zdaj domu v Gorico, Celovec, Tržič in Poreč in dva rokodelca, ker sta pijana po ulicah razsajala.

Izpred porotne sodnije. Nek hudi rudečkar, po imenu Predonzani in njega žena sta tožila nekdanjega uradnika lista »Il Soldo«, stavca Ginzela in pa sodnelovalca omenjenega lista, nekega Riharda Jerallo, oboja iz Trsta, da sta v omenjenem listu na časti razžalila tožnika. Jerallo je obstal, da je on pisal ovo notico, pa da žnja ni mislil Predonzanija žaliti, ker ga niti ni poznal in ga tudi ni imenoval v listu po imenu. Ali tožitelj odvetnik je dokazoval, da je bilo lahko spoznati v listu tikanega, da se namerava žaliti tožnika in njega ženo. — Potem je začel zabavljati na list »Il Soldo«, kar se je porotnikom menda dopadalo. — Zatožbo proti Ginzelu pa je tožnik precej v začetku preklcal.

Zagovornik Jerallov dr. Camber, ki je Hrvat in je hrvaščine v jeziku in pismu zmožen, je Jerallo prav dobro zagovarjal; zavračal je dr. Martinovicha posebno za to, ker je preveč politikeval; on je zahteval od porotnikov, naj stvarno sodijo. — Mej obravnavo se je tudi zvedelo, da je bil Predonzani uže obojen zaradi goljušje in da je sploh slab človek, ki je uže marsikak škandal napravil. — Pri vsem tem pa so porotniki Jerallo krivega spoznali in sodnja ga je obsodila na 7 mesecv zapora. — Dostaviti je, da Jerallo uže sedi, ker je dobil uže 2krat po 3 mesece, zdaj ima vsega skupaj 13 mescev. Porote so sicer svobodnostna naprav; toda v Trstu smo menda manj zreli za pravo svobodo, nego v Rovtjah. —

27letni čevljar Anton Bussian iz Trsta, bil je obojen na 3 leta težke ječe, ker je nekega Geča v prepiru z nožem tako nevarno sunil, da je zadnji vsled rane umrl. Vršila se je tudi obravnava proti nekemu 20letnemu Mihelu Sukno, rojen iz Konavala v Galiciji, ki pa je zadnji čas služil v Carigradu kakor kavas pri nekemu carigradskemu bogatinu po imenu Krajnovič. Ta je Sukno a tožil, da mu je lepo hčer oskrnil; ali pokazalo se je, da je bila hči sama zaljubljena v Sukno-a, zaradi česar so porotniki zatoženca nekrivega spoznali in mu celo zložili 20 gl. za pot v Carigrad. —

Pred goriško poroto je stal tisti kancelist Lang, ki je izneveril nek vadij v znesku 2000 gl., o čem smo o svojem času poročali. Ker se je našla neka oseba, ki je za Langa škodo plačala, so porotniki Langa nekrivega spoznali. — Ljudska pravica!

Razpisana je služba popotovalnega učitelja za slovenske dele Primorskega. Plača znaša 1000 gl. in popotnina 600 gl. Prošnje se imajo vložiti do 14. junija pri c. k. deželnem namestništvu v Trstu.

Iz tržaške okolice se nam piše: V Klanca so zemljemerci, da vodo napeljajo na postajo Hrpelje Kozino, ker je vladna komisija 6. maja t. l. to stvar potrdila. Ni pa res, kakor se je nedavno poročilo v Elinosti, da bi Klančani vodo za Trst pomujali, saj so jo sami zelo potrebni. Slišali pa smo, da je neka druga občina vodo ponujala in prošnje delala. Prišel je pa res nek gospod iz Trsta na Kozino ter okoli Klanca več vrelčkov pokupil, da magistratu vodo drago proda, pa mu je splavalo po vodi njegovo upanje. Toliko v pojasnilo.

Protí peronosperí. V nedeljo 16. t. m. bode v pomnološkem vrtu poleg

sole pri sv. Ivanu popotni učitelj g. Volpi podučeval o škropljenju trt z apnenim mlekom s posebnim aparatom, katerega bode pri istej priliki rabl. — Dobro bi bilo, da si okoličani ogledajo to delo.

Vilénica v Divači, katero so našli v letu 1884., in katere je bila v svojem času v našem listu natanko popisana, odprla se je te dni. Občinski zastop v Divači je s hvalevrednim prizadevanjem in požitvalnostjo napravil pota, da je vilénica pristopna.

Dekanska čitalnica bode imela v nedeljo 23. maja t. l. vsled sklepa odborove seje 9. t. m. svoj redni letni občni zbor o 5 uri popoldne.

Dnevni red:

1. Predsednikov nagovor.
2. Tajnikovo poročilo o društvenem delovanju v minelem letu.
3. Blagajnikovo poročilo o troških in dohodkih minelega leta.
4. Volitev novega odbora za bodoče leto.
5. Predlogi.

Matica Slovenska. Odbor se je v svoji včerajšnji seji tako-le konstituiral: Josip Marn, predsednik; Fran Levec, prvi, in dr. Josip Pokukar, drugi, podpredsednik; Ivan Vilhar, blagajnik; Luka Robič, pregledovalec društvenih računov; Anton Zupančič in Andrej Praprotnik, ključarja; Anton Kaspert in Anton Kržič, verifikatorja sejnih zapisnikov. Gospodarski odtsek: Luka Robič, Ivan Vilhar in dr. Ivan Tavčar; književni odtsek: Anton Kržič, Fran Levec, Maks Pleteršnik, Anton Raič, Feliks Stegnar, Anton in Vilbald Zupančič.

Premiranje govenje živine v Postojni bilo je pretekli ponedeljek. Prignalo se je 7 bikov, 39 krav in 31 junic, v obče sama lepa in dobro rejena živina. Premije za lepe bike so dobili gg.: Peter Kraigher iz Hraša, Janez Korče iz Hote-drišice, Anton Kovšca iz Planine, Anton Franetič iz Dolenje vasi. Premije za lepe junice gg.: Anton Gnezda z Unca, Jospina Zadnik iz Koč. Janez Kobal s Slapa, Janez Posega iz Stare vasi. Premije za lepe krave so dobili gg.: Anton Jeršan z Unca, Tomaž Tolazzi iz Logatca, Alojzij Lavrenčič iz Postojine, Jostp Brus iz Logatca.

Iz Pulja se nam poroča, da se zopet odpravlja več torpednih ladij za odplavanje na grško.

Žalostna statistika. V laškem vrtu, kder se nekaj rasle dišeče rože; kder se je jasno nebo smehljaló srečnemu prebivalcu; rase sedaj trnje, ki preti zatreti in zamoriti vsó moralo in blagostanje. Nevera se je vzlasti mej srednjimi in odličnimi stanovi grozno razširila in povsod se vidi zasramovanje in psovaje cerkve in papeža. Nikdo ni pravi zgodovinar, naravoslovec, modroslovec ali sploh pisatelj, kder nema vedno polnih ust psokv in laži, koje nesramno bruha na cerkev in njegove mimistre. Nema humorja noben list, ako ne riše in ne slika prvih cerkvenih dostojanstvenikov in jih v smeh ne postavlja. Vsa novejša literatura italijanska jemlje snov iz golih zasramovalnih psokv na vse ono, kar se z božjimi stvarmi bavi. Da na kratko povemo, povsod vlada le poltenost, zloba in nevera.

Ni čuda, ako se v tej deželi tudi dogajajo take nemoralnosti in hudobije, pred katerimi mora človek zaruleti.

Sinček novodobnega brezverstva je tudi samomor, kužna bol, za katero zelo holuje uprav Italija. Kako se množé samomorí v Italiji, kažejo nam jasno te le številke. Od leta 1871. do 1884. je naraslo število samomorilcev zelo: l. 1871. so našli jih 831 in l. 1884. vmorilo se jih je 1970. Jasno je iz tega, da človeštvo jako napreduje v samomorih!

Res lepo kulturo nam prinašajo onstran velike luže; se je hočemo li prijeti? Vpliv te kulture pa se vidi posebno tudi v Trstu. — Še leta 1870. je bilo samomorilcev 42, ali letos se mora računati v Trstu skoro na vsaki drugi dan po jednega.

Nomen est omen. Grški minister zunanjih zadev Delyannis bi bil ostal svetu skoraj gotovo neznan, da ga ni bolgarska prekučija na luč spravila. A ker zdej njegova trdovratnost dela velevlastim toliko sitnosti, zato je njegovo ime zadobilo nekoliko imenitosti. Kaj pa pomenja ime Delyannis, ali pravilnejše: Dely-Jannis. Deli je turška beseda, ki pomenja: blazen ali nor, Jannis pa grška, slovenski Janez. Minister se tedaj zove: Nori Janez; nomen est omen.

Star češki rokopiš. Z Dunaja se v »Hlas Naroda« poroča, da je grof Hohewart dobil vest, da se je v Ogleji našel zelo star češki rokopiš in se je arhitekt Pokorny iz Rima napotil v Oglej, da rokopiš pregleda.

Zadnji popis prebivalstva Bosne in Hercegovine. Po popisu prebivalstva koncem leta 1885. ima Bosna in Hercegovina 6 okrožij in 48 okrajev, 47 mest, 31 trgov. 5261 vasi, 215.439 hiš, 226.699 stanovanj, 1.336.091 prebivalcev, po spolú 705.025 možkih in 631.066 ženskih; po veri 492.710

mubameincev, 265.788 rimskih katoličanov, 571.250 pravoslavnih, 5805 judov in 538 drugih verozakonov; po stanu 740.848 neoženjenih, 522.100 oženjenih, 72.272 obudvoljenih, 871 ločenih; po delu in stanu 2271 duhovnikov, 1239 državnih uradnikov, 347 občinskih uradnikov, 498 učiteljev, 88 zdravstvenih oseb, 8162 posestnikov (begov in ag), 117.466 težakov (ki imajo lastna posestva), 197.833 kmetov, 7610 hišnih posestnikov in kapitalistov, 15.454 tvorničarjev, trgovcev in obrtnikov, 14.238 pomočnih delalcev, dmarjarjev in služabnikov. — Stalno je v zasadenih deželah naseljenih 25.273 avstrijsko-ogerskih državljanov in 2165 tujcev.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Poštna hranilnica.

(Dalje.)

Nikdo ne boše dvomil, da število od-povedi mora rasti z številom vlog. V zad-njih treh letih je n. pr. »Prva avstrijska hranilnica« na Dunaji imela vlog za 118 milijonov gl., izplačil pa z 113 milijonov, vse avstrijske zasebne hranilnice 752 mi-lijona vlog in 722 milijonov izplačil; v državno hranilnico francosko so 231 mi-lijonov frankov vložili, a 121 milijonov iz-vzeli; italijanska poštna hranilnica vzpre-ja le 260 milijonov lir, a vrnila 202 mi-lijonov; angleški poštno-hranilnični urad imel je dohodkov za 40 milijonov funtov, izdatkov pa za 35 milijonov. Državna hranilnica avstrijska dobila je 342 mi-lijonov gl., izplačala 311, tor j nekako na 4 vloge pride 1 vplačilo; sicer pa je po-vprečna vložnina prvga leta 4 gl. 49 kr. vzrasla do 59 gold. 75 kr.

V času prvih dveh let je v hranilnici ostalo čistih 11 milijonov lani pa 13 mi-lijonov, skupaj 25.141.940 gl. Imovina tretjega leta je za 125 odstotkov več, kakor ona za prvi dve leti skupaj. Na eno osebo je prišlo v 3 letih po 2 fr. na Fran-coskem po 1 gl. 53 kr., v Avstriji pa 1 40 kr. Na 1000 prebivalcev v naši državi pride 22 vložnikov.

Koncem leta 1884. je po državi na 1000 ljudi prišlo 18 vložnikov, lani pa 21. Za naše kraje je l. 1885. razmerje tako-le: Primorje 16'4 (od 1000 prebivalcev), Dal-macija 6'3, Koroška 20'6, Kranjska 13'0, Štajarska 18'6. Vložnikov štele je lani Pri-morje 10 635, Koroška 7170, Kranjska 6244, Štajarska 22.549. Iz ikaza glede starosti varčevalcev se vidi, da je največe število istih med 10—20. letom, potem 20—30., za njimi otroci pod 10. letom, od 40. leta število pada nagloma, čez 90. let je v ce-lem 18 vložnikov, na lani prideta le 2. Izmed družtev je na Štajarskem-Koroškem-Kranjskem 376 vložnikov, v skupini Tirol-Primorje-Dalmacija pa 492 med prvimi je 33, med drugimi pa 32 šolo zadevajajočih knjižic. K povspevalcem za razširjenje poštné hranilnice vodstvo s pohvalo omenja duhovnike, učitelje, uradnike poštné in ostale itd.

Imetelju vložne knjižice se za vsako posamezno vlogo dološje »prejemno potrdilo«. S tem se dosezi, prvič, da se v okom prihaja vsaki prevari, in drugič, da vložnik more dobiti primerno vsoto (za sedaj še 20 gl.) na vsaki pošti, če je opravičena izplačevati »po kratkem potu«. Tega »potrdila« nimajo v Belgiji, v Italiji, in sedaj na Ogerskem, ker vložnik more dovoljen znesek izvzeti samo na tisti pošti, ki mu je knjižico izdala. Vodstvo konsta-tuje, da se ni pripetila niti jedna prevara ali pa pomota bodisi glede vložnikov ali glede vložnine. Tako izplačevanje bo v prihodnje jedno-stavnnejše, kakor do zdaj; dotično vodilo uradnikom priobčuje ravnokar razposlana okrožnica.

Trštvo z vrednostnimi papirji, ki so prvije bili marsikomu nepristopni pa ne-poznani, se je v najnov-jšem času zadno razširilo, ker državna hranilnica kupuje in prodaja rečene listine. Vsled tega sedaj »rentišas« zasiediš celo med onimi krogi ljudstva, kjer bi ga sicer ne bil našel z Dijonégovo svetilnico. Bodoč da imamo pred seboj skraja omenjeni račun za mesec april, naj v tem obziru posnamemo te le podatke. Rentne knjižice je do konca pre-tečenega meseca imelo 210 trgovcev in 212 pomočnikov istih, 44 fabrikantov in 214 delalcev po tovarnicah, 642 obrtnikov moškega in 81 ženskega spola, 252 kme-tovalcev in 110 kmetijskih delavcev, 1361 uradnikov in vojakov, 1005 duhovnikov, doktorjev, učiteljev, pisateljev in umetni-kov, 1050 dijakov in učencav, 1257 za-sebnikov, 717 služabnikov, 870 otrok, 183 pravnih oseb Pisati zna 7142 rentišav, 886 istih pa ne.

(Konec prih.)

Tržno poročilo.

Kava. — Dobro prašanje po njej; vsed tegá tudi cena jako trdna. Prodalo se je 3600 vreč Rio po f. 40 do 58, 1000 vreč Santos po for. 47 do 61, Java Mal-stane fr. 60 do 64, Portorico f. 94 do 105, Caylon plant f. 86 do 123.

Sladkor. — Živahnost je bila le mimo-gredeča, denes je tendenca za to blago

sopet prav slaba in so cene niže postale. Prodalo se je te dni 4000 metr. stotov sladnja v vrečah od fr. 20.75 do 23.50.

Sladje — živahna kupčija v pomerančah, limonih in mandljah. Pomeranče od f. 2 do 7.50, limoni po f. 2.50 do 9. rožiči f. 8.50 do 9, fige v vencih f. 13.50, mandlji f. 80 do 90, opaša f. 27, cvebe f. 24 do 28, Eleme f. 28 do 36, Sultanina f. 30 do 38.

Olje — nekoliko boljše kupčija in so postale cene namiznega olja trdnjše. Namizno stane f. 60 do 72, jedilno f. 36 do 40, bombažno I. vrste ameriško fr. 26 do for. 27.

Petrolje — ameriško f. 9.50, rusko 8.50 do 8.75.

Domači pridelki. Fižol rudeč f. 9.—, koks f. 11.50. — cene sploh slabe; maslo f. 82 do f. 92 po kakovosti.

Zito — slabe cene; pšenica beneška f. 9.75 do f. 10 — koroza levantinska f. 6 do f. 6.20.

Seno — slabše obračtano; danes stane tukaj f. 1.30 do f. 1.90.

Borsno poročilo.

Borsa jako mlahova; nobene spekulacije, zato pa so kurzi celo državnih papirjev postali slabši.

Dunajska Bors

dne 14. maja

Table with 2 columns: Instrument, Price. Includes items like Enotni drž. dolg v bankovcih, Zlata renta, 5% avst. renta, etc.

Javna zahvala.

Vsem deputacijam, osobito slav. postojnski čitalnici in pevskem zboru »Deliškega podpornega društva v Trstcu, ter vsem rodoljubom od bližu in daleč, ki so našo slavnost dne 9. maja pobodili, izreka najsrčnejšo zahvalo

Odbor bralnega društva »Mira. Trnje dne 12. maja 1886.

Listnica opravnistva.

Nekateri naročniki na Krasu tožijo, da jim naš list prekosno in pa ves pomazan in zmečkan dolhaja; tako nek naš naročnik v Skrbim še le potem dobiva naš list, ko ga je uže predčitalo pol vasi. Ako ne bo k malo konec takemu seznanju v pravice drugih, bomo zaropotali. — Bl. g. Hlača J. Lošinj, da pomirite naročnino do 1. julija s prilogo vred, pošijite nam še 2 for.

ANT. PLESCOVICH vbralec in popravljavec orgel, glasovitov in armonijev. Popravljavec mehanike vsakovrstnih muzikalnih instrumentov. TRST. Via Nuova št. 20 II, nadstropje.

Poglavitni nauki in molitev ki jih mora znati kdor hoče prejeti sv. birmo, sv. pokoro, sv. obhajilo. In sv. zakon, zove se mala knjizica katera je izšla v naši tiskarni in se dobiva po 4 nove.

Ni igrača.

Ni sleparija, temuč gola sveta resnica! Samo 3 gld.

jedna žepna ura izvrstno regulirana, dobro tekoča in garantirana, iz najfinejšega, vedno lepega, vedno svetlega posnemanega zlata, ki namestuje zlato uro. Vsakdo ki si naroči jedno teh reguliranih, natančnih ur, vdobi z uro zaston naslednja darila: 1 krasno verigo za uro iz posnega, zlata 1 umetno izdelano levovo glavo kot obesek 1 par najfinejših uhanov 1 par najfinejših uhanov 1 krasno britvico.

Naj nikdo ne dvomi! ker, ponavljam, to ni igrača niti sleparstvo temuč gola resnica, in vsakdo naj se po žuri si naroči tako uro, dokler je še kaj zaloge. Razpošlji pa puštnem povzetju

Taschenuhen-Versendung WIEN V., Wehrgasse 13-34.

30 kvintalov

zvrstnega sira iz posnetega mleka je po ako nizki ceni od 23 do 30 kvintal naprodaj pri

Mickarskem društvu Zatomi-nom pri Tominu. 4-1

Tajnosti našega organizma. V teku leta izločuje kri vedno neplodno tvarino, ki lahko raznovrstne, teške bolezni prevzroči, ako si človek ob pravem času z čistili ne pomaga. Spomladi in jeseni je pravi čas iz telesa odpraviti razno tvarino in sokove (žolc in slez) ki so se v telesu v teku leta naredili ter zavirajo delovanje posameznih organov; to stori se z primernimi, telesu ne škodujočimi čistilnimi sredstvi; s tem se zabrani tudi mnogo težkih bolezni ki bi drugači nastopile ne samo onim ki imajo slabo prebavo, trpe na zapeki, napenjanju, kožnih spuščajih, krvnem navalu, vrtanju, oslabelosti in udneje trudnosti, hipohondriji, histeriji, hemoroidah, bolečinah v želodcu, na jetrah in črevih, temuč tudi zdravim ali onim, ki se taki mislijo, priporočamo zdraviti in čistiti si krv, ki se po naših žilah in žilicah priteka z dobrimi in pravnimi zdravili. Kot najboljšo sredstvo v to smer priporoča se vsacemu lekarničarja R. Brandt-a švicarske pile, ki so hie od vseh najboljših zdravniških moči kot gotovi in popolno neškodujoče sredstvo pripoznane ter se dobivajo po lekarnah za 70 kr. škatljica. Naj se pazi dobro, da vsaka škatljica nosi bel križ na rudečem polju in R. Brandt-ov podpis.

I. C. Juvančič posestnik vlnogradov na Bizeljskem, velika zaloga vina v Šiški pri Ljubljani. Priporočila svoja izvrstna, Bizeljska in Dolenska vina, po 16-24 gld. Uzori samo od 56 L. in več. 10-7

Spomladansko lečenje Čaj iz tisoč cvetlic čistilni in krv popravljajoči. Eline sredstvo proti netočnosti, rezaveci, zabasanosti, nedelalnosti čevanja, izvrstno proti škrofolam in vse bolezni vsled pokvarjenih krvi. Dobiva se v paketih po 50 soldov edino v odlikovanej lekarni Praxmarer (Ai due Mori) Mestna plača. V isti lekarni se napravljajo vsaki dan pelinovec za spomladanski lek na podlagi sasaparilje I. vrste z in brez potrošljive judure po 30 soldov vsaki 10-7

Vpor delalcev na Belgijskem z svojimi strašnimi razdiranjem, je bil za naše notranje tovarnice opominjajoč izgled radi česa se je odločilo na vsak način delalce v delu obdržati in dolo nadaljevati. Zaloga blaga je ogromna, razprodaja pa vedno še premajhna in radi tega smo primorani 10.000 popolnih

Obleka za gospodu moderna, prav lepe, trpežne iz pristne Reichenberške volne najboljše kakovosti za polovico prave cene razprodajati. I. baže fino 3 gold. Samo 3 gold. stane ena obleka, iz volne, suknja, hlače in gilet za največji stas, najboljšega modernega, modnega poletnega sukna, vsakovrstne barve, najlepša obliža za poletje, izredno trpežna. II. baže finejša 4 gld. Samo 4 for. stane jedna obleka iz ovčje volne, suknja, hlače in gilet, najbolj finejša kakovosti iz pristnega reichenberškega volnenega sukna; sive temne, plave, črne; oljkaste, drapirane, več tablovanih in meliranih obrazcev; sukno za celo obleko. — Samo 4 gold. III. baže prima 6 gld. Samo 6 gld. stane jedna obleka iz volčje volne, suknja, hlače in op-nik, najprve kakovosti, diagonalno reihenberško volče volno, nepokonejljive trpežnosti, najlepša in najboljša obleka po zadnji modi. Ta obleka stala je popred štirikrat tol ko, sedaj pa stane le 6 gld. vsakovrstne barve. Ker se ne morejo od zmerjenih kuponov odrezati posebni obrazci, naj vsakdo pri naročilu izbere barvo in zadovoljen hode z pošiljavo. Razpošlji po poštne povzetju samo Fekete. Glavno skladišče: Reichenberger Schafwollwaaren Beč, Hundsthurmerstrase br. 18/38.

Trgovina A. Majer-jevega Exportnega piva v steklenicah v LJUBLJANI (pivovarna na paro) priporoča Cesarsko, n Bock-pvo v skrajnicah po 25 in 50 stekl.

Čudovite kapljice Sv. Antona Padovanskega. To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo najtrdozvrtniške želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper bell tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. Ona ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. Prodajejo se v vseh glavnih lekarnah na svetu; za naročbo in pošiljavo pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti i G. B. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini. Ena steklenica stane 30 novcev. Varovati se je pokvarjenih posnetkov, skaterimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

ROOB COCCOLA posebnost c. k. priv. in odlikovane tovarne ROMANA VLAHOVA V SIBENIKU. Podružnica v Trstu: Via S. Lazzaro 1-B. Prijeten, krepčalen liker, odlikovan se zlatimi kolajnam in diplomami na razstavah v Skradinu, Napolju, Trstu, Sv. Vidu, Lancu, na Dunaju, v Kalkuti itd. Ta iz jagod Juniperus communis in dišičih želišč napravljenej liker je prijetnega okusa. Jako pospešuje pravljenje in se rabi z dobrim uspehom za krepčanje oslabilih moči, ker je dokazan njega zdravilni upliv na živce, možgane in na hrbtanec. Prodajo na debelo preskrbujejo moje hiše v Sibenu in v Trstu. Pradaja na drobno v vseh kavarnah, prodajalnicah likerjev in sladčarij. Nepokvarjeni pravi liker se pozua po steklenici, v kateri je vtisnena firma, potem po zamahi z grbom in po malem ovitku z autografovano firmo Romano Vlahov. 41-48-20

Na znanje Mi nemamo nobene podružnice in naša prodajalnica se nahaja samo v Döblingu; vse enako zvoneča naznanila so sama posnemanja. Slavnemu občinstvu svarilo! Nekoliko tisoč kosov pravilnega brnskega volnega blaga. Obleka za gospode za pomlad in poletje. Vsa obleka prve vrste for 3.75 in visoko 4.75 iz najfinejša volne 6.25. Iz brnske česane preje mesti 15 for. samo 8 for. 75 n. (Kamgarn) SUKNO je navlic nezasišane CENOSTI dobro in trpežno, najmanj dvakrat toliko vred. To blago prostoja se izvrstno tudi za ženske in moške za dežne plašče, za krila in spalno haljine. Naj toraj vsak naroči brez skrbi, saj le kupcu je to v prid, ker fabrikant ima pri takih cenah neizmerno zg. bo. — Razem tega se zavežem vsakemu denar povrniti, ako blago ne odgovarja temu, kar more po tem naznanilu pričakovati. — Odpošlji se le proti pošiljavi denara naprej ali pa proti poštne povzetju in je treba naci čiti pri sodinjsko vknjiženej firmi Export-Waarenhaus zur „Austria“, Wien, Ober-Döbling, Mariengasse 31, v vlastitej hiši.

Kisla voda, kopelišč RACENCE. Vred o-ollega og-ljenokisli ka- natrona in li-thiona je rad-vanska kislava voda kot specifikum pri: proti u, kamuji v žolci, in hurji in ledvi- cah, zlati žili, bramhorci, bruh ru, zlat-nici, ž-ode- čnih boleznih in pri katarih v obce. Kopelji, stanovanja, resta vravcija restavracija c-eno. 1-26

iccoli-eva esenca za želodec. G. PICCOLI - pri angelu - Ljubljani. Odravljaj kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških svedčevanj bolezni v želodcu in trebuhu, boledeci, krč, želodčno in premen- javno mrzlico, zabasanje, hemorojde, zlatenico, migrene itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih. Pošilja izdelovatelej po pošti v škatljicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc. Pri večem številu dabi se primeren odpest. V steklenicah po 15 soldov se prodaja v Trstu v lekarnah: Foraboschi, Leitenburg, Liprandi, Pozzetto, Praxmarer, Prendini, Ravasini in Zanetti in skoro v vseh lekarnah Primorskega, Tirolskega, Istre in Dalmacije.

Josp. Gabr. Picoli-ju, lekarničarju v Ljubljani Na zahtevanje potrjujem, da sem vsa čet za želodec, kojega deli so mi dobro znani v velikih slučajih vspešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili 38-50 Ljubljana, mesec januar 1884. Dr. Emil vitez pl. Stöckl, c. k. vladni svetovalec in detelino-sanitnet poročevalec. Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarničarja Picoli-ja hitro in prečudno zdravilne moči. Z njo ozdravilo je mnogo ljudi moje in sosodne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosa za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljeno. A. Wlassisch, župnik-kan. Plominj, Primorsko. Antirrhoeum najboljšo zdravilo proti prehlajenji, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr. Pastilje santoninske; (kolesci zoper gliste) izkušeno zdravilo zoper gliste škatljica 10 kr. 100 košč. 50 kr. 1000 košč. 5 gld. 2000 6 gld. Saitoline pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritji), plućnim, prsim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr. Zeliščni prni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivemu kašlju itd. Odručeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci ša toliko žlice. Steklenica 36 kr. Tu navedena, kakor vam druga zdravila se zmiraj frišna doba v lekarni G. Picoli-ja «pri angelu» v Ljubljani na Dunajski cesti, kder se naročila tako j po pošti proti povzetju izvršujejo.

ŽELODČNE BOLEZNI je moguče BRZO in POSVEMA ozdraviti po JERUZALEMSKEM BALZAMU edini in nedosegljivi želodčni pijači. Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno danes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke. Večina raznih kapljic, izlečkov itd., kate- re se občinstvu kakor pravi čudeži pripro- ročajo, niso nič drugega, nego škodljiva zmes. Edini Jeruzalemski bal- zam si je zagotovil vsled svoje priproste sestave, odlično oživljajoče in želodčne žive hitro kr-pčalne m-či pravice prednosti naj- vsami dosedaj v tej stroki poznanimi zdra- vilami, kar dokazuje tudi se vsakim dne- vom večje prašanje po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineške robar- bare, katera korenika je poznana zaradi nje- negu ugodnega upliva na prebavljenje ni čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvidenci priporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjusni, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenici in vsaki bolezni v črevesju. Steklenica z navodom vred stane 30 novcov. 26-20 GLAVNO SKLADIŠČE u LEKARNI G. B. PONTONI v GORICI. Skladišča v Trstu v lekarni G. B. Rovis, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Fran- zoni, v Tominu v lekarni E. Palisca.